

11 12

DE
EPISTOLA POËTICA
DISSERTATIO

CUJUS PARTEM PRIMAM (*quarant. prod.*)

VENIA AMPL. ORD. PHILOS. UPSAL.

PRÆSIDE

**PETRO FABIANO
AURIVILLIO**

BIBLIOTHECARIO ACAD. ET LITTERAR. HUMAN. PROF. REG. ET ORD.
ET SOC. REG. SCIENT. UPS. SECRETARIO.

PRO GRADU PHILOSOPHICO

PUBLICO EXAMINI SUBJICIIT

Samuel Hvasser

STIP. ROBS. VESTMANNUS.

IN AUDIT. ECCLES. D. XXVIII MAJI MDCCCVI.

H. A. M. C.

UP SALIÆ,
TYPIS EDMANNIANIS.

PARENTI INDULGENTISSIMO.

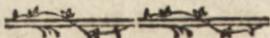
SAMUEL HVASSER.

D E
E P I S T O L A P O Æ T I C A .

P A R S I.

Si in prisca illa mente regredi velimus, ætates, quum nulla adhuc Artium Liberalium dulcedine movebantur mortales, in Scenam inducimur minime amoenam. Etenim spectandam se se offert, quæ tum erat humanæ Societatis ratio, tantum non omnibus jucundioris Vitæ adjumentis destitutam. Nullus sensus pulchri, nulla ingenii excolendi cura, nulla in flectendis permovendisque animis hominum industria, nulla in naturæ miraculis finitandis & in communem usum convertendis collocata industria. Fieri itaque non potuit, quin inter homines elegantia omnis incuriosos, Virtus ipsa torva tantum atque fera sub imagine coleretur, vitiorum contra fœditas, nullo ne quidem celandi artificio imminuta, miseras & calamitates mortalium multiplici modo adaugeret.

Ut primum autem, non unice ea, quæ Vitæ sustentandæ proxime inservirent, sed etiam quæ hanc cultiorem, svavioremque efficerent, quæ homines hominibus amabiliores redderent se stari & usu atque exercitatione consequi annitebantur, qui supra vulgus sapere ceperant, voborienti luci, quæ ubique antea in-

valuerant tenebræ, crimina, monstra, se magis magisque subducebant; ut eleganter non minus, quam vere cœcinit FALCONER:

*Sent from the shores of light the Muses came,
The dark and solitary race to tame.
Twas their's the lawless passions to control,
And melt in tender sympathy the soul;
The heart from vice and error to reclaim,
And breathe in human breasts celestial flame.
The kindling spirit caught th'empyreal ray
And glowl'd congenial with the swelling lay.
Rous'd from the chaos of primeval night,
At once fair Truth and Reason sprung to light.*

The Shipwreck. C. 3.

Litterarum humaniorum, & Poëseos in primis, hæc esse merita inter omnes constat, utpote quam in nulla non cultiori gente, Auroræ instar amoenissimæ, Lucem insecuroram non solum annuntiasse, sed etiam ad hanc accelerandam & longe latereque dispergendam, ultra quam diei queat, auxiliatrices manus porrexisse, affatim testatur Historia a). Hunc finem spectarunt Epici & Lyrici carminis primi auctores, hanc metam Dramaticæ artis principes semper in oculis habuerunt, hac laude reliquorum merita & æmulari, & si fieri posset superare Didactici dein poëtæ allaborarunt. Immo pro sui quilibet ingenii varietate, diversam ingressi sunt viam, quos summos veneramur vates, qui nunc Fabulis, nunc Satira, nunc Epigrammate, nunc Epistolis, quæ suis

a) . . . Quid sit pulchrum, quid turpe, quid utile, quid non
Planius ac melius Chrysippo & Crantore dicit.
HORAT. Ep. I: 2. Cfr. Ep. II: x. v. 118. &c.

suis popularibus cognitu utilia exsiliaverint, pulcherrimis vestita coloribus, gratissima quoque reddere conati sunt. Inter recentissima egregiae hujus artis Specimina si locum valde honorificum assignandum esse dicerem Carminibus diversi generis, quæ editis a se Aclis inseruit Institutum Scientiarum & Artium Nationale Francicum b), ex his vero peculiarem mereri attentionem, quæ Epistolas inscripsit Celeb. DUCIS, ne mihi quis arrogantiae, aut mearum in judicando virium nimia fiducia verat, quum occasionem tantum indicatam voluerim, qua non solum ad vim & dignitatem Poëeos proprius contemplandam ad ductus sum, sed etiam materiem publicæ ejusdam Dissertationis circumspiciens, ut in Epistolis poëticis examinandis juvenilem operam potissimum collocarem.

§. II.

Ne vero opellæ, per se tenui, deesse plura videantur, quam attingere animus fuit, in ipso limine necesse est, ut ab Epistolis poëticis jam delineandis sejungam, quas Heroidum titulo distinctas ad dramaticam poëmatum classem summo jure retulerunt Critici recentiores. Si quis definitioni epistolæ mox commemorandæ inhærens, Heroidas, epistolas quoque poëticas esse acerius contenderet, non difficiles erimus in hujusmodi, ni valde fallor, minoris momenti denominationibus. Rem autem, qui paullo accuratius examinaverit, facile inveniet, quædam licet sint in utroque hoc epistolarum genere communia, longe tamen plura

A 2

b) Epître contre le Célibat, par DUCIS; L'Enthousiasme, Ode, p. LE BRUN; Fables, par MONVEL & LEMONNIER; L'Homme & sa Conscience, Melpomène & Thalie, La Campagne & les Vers. p. COLLIN HARLEVILLE; Le Vieillard d'Ancenis, p. CHENIER; La Sépulture p. LE GOUVÉ; Epitre à Vien, p. DUCIS; Mémoires de L'Institut National des Sciences & Arts: Littérature & beaux Arts. T. 1—5. à Paris. 1798—1804.

4

ra esse diversa; maximam vero inde oriti differentiam, quod in Heroidibus, haud aliter, ac in Dramaticis poëmatis; non suo, sed alieno nomine loquatur Poëta. Itaque personam quam sibi agendam sumferit, ut tueatur in primis sollicitus, multo arctioribus sentiat oportet se circumscriptum esse limitibus, quam in epistola vulgari sibi constitui ullus unquam scribentium permiserit. Verbo quoque monendum, hac disquisitione me nequaquam complecti opuscula varii generis, quæ Epistolam nomine insignita in publicum prodire jussierint eorundem auctores, quæ tamen re ipsa cum epistolis proprie sic dictis, titulum & simulati cuiusdam Amici in primis lineis compellationem si excepéris, nihil commune habent c).

§. III.

Poëticis vero, quæ mea sententia recte dicuntur, epistolis multum adeo necessitudinis cum illis, quæ prosa oratione consignantur intercedit, ut, quas his exquisitor gustus præscriperit, regulæ, in illis quoque diligenter observandæ sint, nihilque intersit discriminis aliud, quam quod poëticam dictionem in genere a prosaica distinguit. His igitur præceptis paullisper immorari licebit.

Quum epistolam quamlibet eum præcipue in finem scriptam cogitare fas sit, ut absenti ea significemus, quæ si præsens fuisset coram sermone exhibenda essent d). Sequitur omnium pri-

c) Die Form der poëtischen Epistel ergiebt Sich schon aus den Namen. Sie ist an eine bestimmte Person gerichtet; und führet nicht bloß, wie oft andere dichterische Compositionen, den Namen dieser Person an den Stirn, sondern ist wirklich zur Unterhaltung mit ihr bestimmt. Nachträge zu SULZERS allgem. Theorie. Band. 6. p. 405.

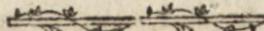
d) Epistolary Writing becomes a distinct Species of Composition, when it is Conversation carried on upon paper, between two friends at

primo, ut simplici & facilī stilo legentibus se commendare debat e). Exsulēt ergo omnes adfectatæ sententiæ, constructiones vocabulorum & rerum imagines omnes, quæ diurniorem curam, quæ anxii & sibi veluti nunquam satisfacientis laboris saepe repetita, nunquam vero absolute conamina nimium quantum prodant. Quemadmodum enim in vulgari sermone longiores ambages fastidimus, difficile loquentem, præ formidine, astu, aut intempestivo elegantia studio, hæsitantem saepe, & minima etiam verba trutina veluti examinantem, diu audire, aut non sustinemus; aut nostro alloquio, obviam factō, quasi producere conamur, sic quoque, & gravioris, ni fallor, molestiæ sensu, quicquid quæsitum, implicitum, obscurum sit, quicquid lucernam redolet in Epistolis aversamur. Candidam contra, brevem, perspicuam rerum de quibus agitur expositionem, si alicubi, heic jure querimus, utpote, quæ sive narrandum, sive consulendum aliquid sit, & fidem sibi facillime faciat, & nativa sua pulchritudine animis legentium se mirifice insinuet f).

Au-

a distance. BLAIR Lectures on Rhetor. and Belles Lettres. L. 37.
Qua definitione, præter mentem, ut videtur, ambitum Epistolæ nimis coarctavit, amicorum absentium dicens esse conversationem. Accuratus, quia generalius. ESCHENBURG: Ein Brief ist eigentlich nichts anders, als die Schriftliche Anrede einer Person an eine andre von ihr abwesende gerichtet, und vertritt die Stelle der mündlichen Rede. Entwurf einer Theorie u. Litt. d. Schön. Redekünste. Berl. 1805. Epistolæ genera multa sunt, sed unum illud certissimum, cuius causa inventa res ipsa est, ut certiores faceremus abentes, si quid esset. quod eos scire, aut nostra, aut ipsorum inter esset. CIC. Ep. ad Famil. II: 4.

e) Qualis Sermo meus esset, si una sederemus, aut ambularemus, illaboratus & facilis, tales esse exilioas meas volo, quæ nihil habeunt. accersitum nec fictum. SENECA. Ep. 75.

Absit vero, ut, quæ naturæ & fini Epistolæ adeo consentanea judicetur simplicitas, in negligentiam, incuriam & quicquid in intentum venerit temere effundi levitatem unquam degeneret. Sint forte quibus hoc monitum minoris videatur ponderis, quum in epistolis nihil non licere autem, CICERONIS auctoritatem præferentes, qui *epistolam non erubescere* dixit quidem, sed sensu longe alio g). Cogitent velim hi, nedum in politiorem quamdam societatem admitti, vel ibi diutius tolerari homines incultos garrulos & leves, & si vel maxime aliquem adeo facilem, vel adeo otiosum poneremus, ut autem his quoque aliquantisper commodaret, inde tamen non sequi, ut in epistolis dijudicandis æque mihi s^e præbeat censorem. Monent etiam peritiores, quotquot consulere licuit, Critici, in epistolis, majorem aliquam diligentiam & cultum requiri, quam in sermone familiari, cuius vices quidem supplent, a quo tamen eo saltim respectu differunt, quod, majoris otii quia fructus esse censetur, præviæ cujusdam meditationis quoque certiora indicia in illis exspectemus. Hinc patere arbitror, vocabulis haud paucis, ellipticis dictionibus, loquendi formulis durioribus, obsoloetis aut nimio usu detritis, quibus sub amico colloquio utimur, multa ut solemus & nobis met ipsis & aliis tunc ignoscentes, in epistolis locum non esse concedendum. Legentem enim plerumque offendunt eam præcipue ob causam, quod, evitari aut certe deleri antequam mitteretur epistola quum facile potuissemt, scriptorē, qui utrumque omiserit, absensis amici, consanguinoi, patroni ingenium & jucunditatem

f) *La Simplicité plaît sans étude & sans Art.*

*Le faux est toujours fade, ennuyeux, languissant
Mais la Nature est vraie, & d'abord on la sent.*

BOILEAU Epitre 9. a. M. de Seignelay.

g) Epist. ad Famil. Lib. V: 12.

dicii vnum minoris facientem haud obscure videantur prodere. Nam id denique in omni epistola sollicite tenerendum, ut personæ, quam proxime spectaverit, nunquam intermissa habeatur ratio *h).* Ita quidem ut nihil admittatur, narrando, describendo, consulendo, aut dissolvendo, quod vel mox displiciturum certoqueat prævideri, vel quod intelligi recte, sentiri, & justa lance æstimari nequeat ab his, quibus epistolæ scribimus *i).* Quicquid igitur de simplicitate, libertate & cultu stili epistolari in utramque partem disputari solet, id omne ultimo exigendum esse ducimus ad mensuram dignitatis, captus, & pronioris in nos voluntatis eorum, quos litterarum ope alloquimur, & quibus jucunda simul & idonea vitæ, ut HORATII utar verbis, dicenda sunt. Cujus præcepti Ipse, ut in ceteris poëmatibus, sic quoque in

h) Diejenige Epistel wird also ihrem Endzwecke am vollkommenstens entsprechen, wo der Dichter nicht bloß zur Erinnerung, das er an einen Freund schreibt, diesen von Zeit zu Zeit anredet, sondern auch die ganze Unterhaltung aus den Situationen herleitet, in denen dieser sich befindet. Nachtr. zu SULZERS allg. Th. Band. 6.

i) C'est peu de se demander: Quels sont les Effets que je veux produire? il faut se demander encore. Quelle est la Trempe des Ames sur lesquelles j'ai dessein d'agir? MARMONTEL Poët. Franc. T. I. p. 366. Haud immerito magni nominis epistolographum BOILEAU hac in parte non omni culpa vacuum dixit MARMONTEL, cum in epistola, ad Oilitorem Antonium, ejusmodi effinxerit imagines, quibus hic neutram moveri poterat:

*Sans cesse poursuivant ces fugitives Fées,
On voit sous les Lauriers haleter les Orphees.*

Neque magis idoneæ censemendæ, per se licet ingeniosæ, quas in Ep. L & IV. ad R. LUDOV. XIV. sublimioribus intermisctuit:

- - *essuyant sa barbe limoneuse:*
- - *aller du récit de ta gloire immortelle
Habiller chez Francoeur le Sucre & la Canelle.*

in epistolis, quarum usum & genuinam formam primus perspexisse videtur, probe memorem de innumeris locis declaravit ^{k)}.

§. IV.

Quæ breviter indicavi magis, quam explicavi, præcepta ejus esse indolis existimaverim, ut unicuique epistolis scribendis se accingenti non commendanda solum, sed ut summe necessaria injungenda sint. In Poëticis epistolis, qui aut minus proficeret, aut majori heic spectandæ elegantia inimica esse cogitaverit, vereor ne multo, quam speraverat minorem gratiam apud scientem quemlibet lectorem ineat. Primum enim sine dubio Poëtæ est officium naturam imitari. Sit, quod decoris aliquid addere illi liceat, quod nunc amœniori, nunc splendidiori habitu conspi ciendam exhibeat; negligere vero penitus, aut ornamenti ita involvere atque obruere, ut veræ & propriæ formæ nihil denique remaneat, eo inconsultius foret, quo magis dubium sie dederet, utrum serio rem agat, an fictis tantummodo argumentis lectorem detineat ^{l)}, qua quidem suspicione gravior atque par-

^{k)} Das seine, dem flüchtigen Blick fast unmerkliche, aber doch, wenn man's schärfer betrachtet, noch ziemlich deutliche Persiflage, das in diesem Briefe (Ep. 12. L. I.) herrscht, ist ein Muster in dieser Art: die Ironie streift so leicht an der Eigenliebe des Verspotteten hin, das Iccius selbst, wenn er's auch fühlte, wenigstens am besten that sich nichts davon anmerken zu lassen. — Es ist angenehm diesen Brief und die beiden vorhergehenden (Ep. 10, 11.), — das es in allen dreyen darum zu thun ist, an Personen, die man schonen will, etwas zu tadeln — in Absicht des Tons mit einander zu vergleichen. — Man sieht das er den Aristius hochsehzt, dem Bulletius gern helfen möchte, und den Iccius zum Besten hat. HORAZENS Briefe, Übers. v. WIELAND. Th. I. S. 196.

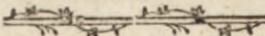
^{l)} Ars ubiunque ostentans, veritas abesse videtur. QUINTILLIUS Institut. Orat. L. IX. c. 3.

randæ per epistolæ, cum utilitati, tum jucunditatì contraria magis
 vix cogitari queat. Eatum igitur virtutum, quas præcipuas di-
 ximus epistolæ vulgaris, in poëtica, nulla desiderari debet, singu-
 lis vero id demum splendoris & gratiæ accedere, quod Poë-
 tice Artis virtutem propriam judicamus. Nam diu licet & mul-
 tum inter Criticos disputatum sit, & adhuc litem esse sub judice
 fateri forsan oporteat, quo potissimum ex puncto tenuis illa du-
 cenda linea, quæ profaciam a poëtica dictione ultimo fecernat,
 in eo tamen omnes convenire videntur, quod vivida rerum re-
 præsentatione sentiendi & imaginandi, quibus gaudemus, facul-
 titibus ampliorem, quo se exerceant campum Poëta subministret,
 illiusque adeo esse officium, argumentis, quæ sibi tractanda sum-
 serit, summam, cuius capacia sint, in sensus agendi vim conce-
 liare. *Ut Pictura, Poësis* dixit HORATIUS: hoc est Poëeos na-
 turam pingendi Artificio optime illustrari. Ita ut res, quas si
 perspicue indicaverit, suis satisfecisse partibus censetur profligius
 scriptor, peculiaribus & eminentibus adeo notis designet Poëta,
 ut non tam descripsisse, quam potius ante oculos lectoris splen-
 dente, florente, immo libere sese veluti movente, sub imagine pro-
 duxisse videatur. Pingendi hanc fingendique artem, qua & ipse
 tantopere delectatur, & aliorum animos commovet, ea tamen
 prudentia adhibet, ut fini, quem pro diversa carminum ratione
 proxime spectaverit, recte subserviat. Amicos igitur & patro-
 nos per epistolæ allocuturus nativis quidem atque vividissimis co-
 loribus utitur, sed studiose simul cavet, ne simplicitati, perspi-
 citati & humanitati in epistolis servandæ unquam officiant m).

B

Num

m) Attisches Salz oder römische Urbanität, lebhafter Witz,
 heitere oder muthwillige Laune, charakteristische Züge des Poeten oder
 seines Zeitalters, hier und da ein anmutiges Bild, oder ein reizen-
 des Gemälde aus der Natur, oder dem bürgerlichen Leben, eine sanfte
 oder zärtliche Empfindung, wenn gleich nicht viel Feuer, doch viel
 Wärme, die höchste Eleganz in der Sprache &c. J. A. EBERTS
 Episteln, Vorrede, S. 56.

Num vero id ulli Poëtarum ex voto successerit, si forte dubitaret quis, HORATIUM adeat, qui suis epistolis & vitæ humanæ plurima momenta tetigit, & in singulis proponendis, adumbrandis, ponderandis se principem Poëtam declaravit, qui Attico sale, qui jocandi lepore, qui urbanitate & gratia summa eam denique consecutus est laudem apud omnes, qui, quid verum atque decens sit curant, ut ejus epistolas insigni cum voluptate legant, & imitari quadamtenus si valuerint maximæ sibi gloriæ ducant n).

n) Confer Nachträge zu SULZERS allgem. Theorie. Band 6.
Ueber das Wesen der Horazischen Epistel.

A decorative horizontal line consisting of two symmetrical floral or scroll-like motifs flanking a central circular emblem.